

نامه اتفاق بازرگانی کرمانشاه

شماره

45

www.krccima.ir

نشریه اتفاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمانشاه /مهرماه ۱۳۹۳

Kermanshah Chamber Of Commerce, Industries, Mines & Agriculture

شرابی طرفه موقوفه قیمت سپاسنگهای خروج غیر تورمی از رکود

معمامای تعریف توسعه یافته‌کی در خاورمیانه
بررسی تاثیر حکمرانی ذوب بر ارتباط صنعت و دانشگاه

فرهنگ و آموزش در فضای مجازی

چالش اصلی پسته خروج از رکود پیوند آن با نظام پانکی است

رئیس خانه معادن کرمانشاه، بحترین راه برای بعیود شرایط فعلی معدن فراهم کردن

فضای مناسب چذب سرمایه گذاری خارجی با مشارکت سرمایه گذاران داخلی است

اهمیت نخود در سفره ایرانی

سودآوری بیشتر و اشتغال‌زاگی با راه اندازی صنایع استویا در استان کرمانشاه

سفرهایی که داعش از ما گرفت

تأسیس شبکه گردشگری نیاز صنعت توریسم کشور

به دیدنی‌های دیده نشده کرمانشاه سفر کنید

دیدار فعالین اقتصادی با دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام

دیدار با هیئت سرمایه گذاری و بازرگانی چینی

نشست فعالان اقتصادی استان با هیئت سرمایه گذاری کردستان عراق

پرگزاری سینماهای اینده پژوهی در اقتصاد

نشست هم اندیشی فعالان اقتصادی با معاون اقتصادی وزارت کشور

دیدار هیئت اقتصادی-بازرگانی با بابل عراق با فعالان اقتصادی کرمانشاهی

نشست شورای گفتگوی دولت و پخش خصوصی

دیدار فعالان اقتصادی استان با معاون اول رئیس جمهور

وقتی حضرت امیرالمؤمنین علی (ع)، مالک اشتر نخعی از یاران خود را به امارت مصر منصوب کرد، به او فرمانی در قالب یک نامه نوشت، این نامه بی تردید از مهمترین اسناد سیاسی حقوق اسلامی و خصوصاً شعبه شیعی آن است.

به نام خداوند بخشایندۀ مهریان

این فرمانی است از بنده خدا، علی امیرالمؤمنین به مالک بن حارت اشتر نخعی در پیمانی که با او می‌نهد، هنگامی که او را فرماتروای مصر داد تا خراج آنجا را گرد آورد و با دشمنانش پیکار کند و کار مردمش را به صلاح آورد و شهرهایش را آباد سازد.

این فرمانی است از بنده خدا، علی امیرالمؤمنین به مالک بن حارت اشتر نخعی در پیمانی که با او می‌نهد، هنگامی که او را فرماتروای مصر داد تا خراج آنجا را گرد آورد و با دشمنانش پیکار کند و کار مردمش را به صلاح آورد و شهرهایش را آباد سازد.

این فرمانی است از بنده خدا، علی امیرالمؤمنین به مالک بن حارت اشتر نخعی در پیمانی که با او می‌نهد، هنگامی که او را فرماتروای مصر داد تا خراج آنجا را گرد آورد و با دشمنانش پیکار کند و کار مردمش را به صلاح آورد و شهرهایش را آباد سازد.

این فرمانی است از بنده خدا، علی امیرالمؤمنین به مالک بن حارت اشتر نخعی در پیمانی که با او می‌نهد، هنگامی که او را فرماتروای مصر داد تا خراج آنجا را گرد آورد و با دشمنانش پیکار کند و کار مردمش را به صلاح آورد و شهرهایش را آباد سازد.

این فرمانی است از بنده خدا، علی امیرالمؤمنین به مالک بن حارت اشتر نخعی در پیمانی که با او می‌نهد، هنگامی که او را فرماتروای مصر داد تا خراج آنجا را گرد آورد و با دشمنانش پیکار کند و کار مردمش را به صلاح آورد و شهرهایش را آباد سازد.

این فرمانی است از بنده خدا، علی امیرالمؤمنین به مالک بن حارت اشتر نخعی در پیمانی که با او می‌نهد، هنگامی که او را فرماتروای مصر داد تا خراج آنجا را گرد آورد و با دشمنانش پیکار کند و کار مردمش را به صلاح آورد و شهرهایش را آباد سازد.

میان گروهی بجوى که اهل تجربت و حیا هستند و از خاندان‌های صالح، آن‌ها که در اسلام سابقه‌ای دیرین دارند اینان به اخلاق شایسته‌ترند و آبرویشان محفوظ‌تر است و از طمعکاری بیشتر رویگردان‌اند و در عواقب کارها بیشتر می‌نگرنند. در ارزاقشان بیفزای، زیرا فراوانی ارزاق، آنان را بر اصلاح خود نیرو دهد و از دست اندازی به مالی که در تصرف دارند باز می‌دارند. و نیز برای آن‌ها حجت است، اگر فرمان را مخالفت کنند یاد را امانت توخللی پیدید آورند. پس در کارهایشان تفقد کن و کلوش نمای و جاسوسانی از مردم راستگوی و وفادار به خود بر آنان بگمار.

زیرا مراقبت نهانی تو در کارهایشان آنان را به رعایت امانت و مدارا در حق رعیت وامی دارد. و بنگر تا یاران کارگزاران تو را به خیانت نیالایند. هر گاه یکی از ایشان دست به خیانت گشود و اخبار جاسوسان در نزد تو به خیانت او گرد آمد و همه بدان گواهی دادند همین خبرها تو را بس بود. باید به سبب خیانتی که کرده تنش را به تنبیه بیازاری و از کاری که کرده است، بازخواست نمایی، سپس، خوار و ذلیلش سازی و مهر خیانت بر او زنی و ننگ تهمت را بر گردنش آویزی.

دیرانست را به کارهایی که برای حکام پیش از تو بر عهده داشته‌اند، بیازمای و از آن میان، بهترین آن‌ها را که در میان مردم اثری نیکوتر نهاده‌اند و به امانت چهره‌ای شناخته‌اند، اختیار کن. که اگر چنین کنی این کار دلیل نیکخواهی تو برای خداوند است و هم به آن کس که کار خود را بر عهده تو نهاده. بر سر هر کاری از کارهای خود از میان ایشان، رئیسی بر گمار. کسی که بزرگی کار مقهورش نسازد و بسیاری آن‌ها سبب پراکنده‌گی خاطرشن نشود. اگر در دیران تو عیی یافته شود و تو از آن غفلت کرده باشی، تو را به آن بازخواست کنند.

اینک سفارش مرا در حق بازرسان و پیشموران بیندیر و درباره آن‌ها به کارگزاران

نیکو سفارش کن. خواه آن‌ها که بر یک جای مقیمه‌اند و خواه آن‌ها که با سرمایه

خوبیش این سو و آن سو سفر کنند و با دسترنج خود زندگی نمایند. زیرا این گروه،

خود مایعه‌ای منافع‌اند و اسباب رفاه و آسودگی و به دست آورندگان آن از راههای

دشوار و دور و خشکی و دریا و دشت‌ها و کوه‌های راه را بسیاری از این جاهای

گرد نیایند و جرات رفتن به آن جاهای نمایند. اینان مردمی مسالمت‌جویاند که نه از

فتنه‌گری‌هایشان بیمی است و نه از شر و فسادشان وحشتی. در کارشان نظر کن،

خواه در حضوت تو باشند یا در شهرهای تو. با این همه بدان که بسیاری از ایشان را روشی ناشایسته است و خریص‌اند و بخیل. احتکار می‌کنند و به میل خود برای

کالای خود بپا می‌گذارند، با این کار به مردم زیان می‌رسانند و برای والیان هم مایه

زنگ و عیب هستند.

از خودپسندی و از اعتماد به آنچه موجب اعجاب شده و نیز از دلستگی به ستایش و چربی‌بازی‌های دیگران، پرهیز کن، زیرا یکی از بهترین فرصت‌های شیطان است

برای تاختن تا کردارهای نیکوکاران را نابود سازد. زنگار از این که به احسان

خود بر رعیت منت گذاری یا آنچه برای آن‌ها کرده‌ای، بزرگش شماری یا وعده

دهی و خلاف آن کنی. زیرا منت نهادن احسان را باطل کند و بزرگ شمردن کار،

نور حق را خاموش گرداند و خلف و عده، سبب برانگیختن خشم خدا و مردم شود

خدای تعالی می‌فرماید: خداوند سخت به خشم می‌آید که چیزی بگوید و به جای

نیاورید. از شتاب کردن در کارهای پیش از رسیدن زمان آن‌ها پرهیز و نیز، از سستی

در انجام دادن کاری که زمان آن فرا رسیده است و از لجاج و اصرار در کاری که

سرورشتهایش ناییدا بود و از سستی کردن در کارها، هنگامی که راه رسیدن به هدف

باز و روشن است، حذر نمای. پس هر چیز را به جای خود بنه و هر کار را به

هنگامش به انجام رسان.

از خدای می‌طلبم که به رحمت واسعه خود و قدرت عظیمش در برآوردن هر

مطلوبی مرا و تو را توفیق دهد به چیزی که خشنودیش در آن است، از داشتن

عنزی آشکار در برابر او و آفریدگانش و آوازه نیک در میان بندگانش و نشانه‌های

نیک در بلادش و کمال نعمت او و فراوانی کرمش. و اینکه کار من و تو را به

سعادت و شهادت به پایان رساند، به آنچه در نزد اوست مشتاقیم.

و السلام علی رسول الله صلی الله علیه و آله الطیبین الطاهرين

در این شماره میخوازیم

اکثر کارشناسان اقتصادی کشور بر این باورند که رکود حاکم بر اقتصاد کشور که از سالهای ۹۰ شروع شده و در سال ۹۱ به اوج خود رسید در چند سال اخیر بی سابقه بوده است. نرخ رشد منفی ۶/۸ درصدی، نرخ تورم حدود ۴۰ درصدی، خیل عظیم بیکاران که گاهآ پا محاسبه دانشجویانی که در آینده نزدیک به صفر بیکاران می پیوند به رقم ۸ میلیون نفر خواهد رسید، تعطیلی پسیاری از پرورز های عمرانی بزرگ و کوچک به علت کمبود منابع، تعطیلی ۵۰ درصدی واحدهای صنعتی و تولیدی و ... همگی نشان دهنده عملکرد ضعیف اقتصادی در سالهای اخیر بوده، سالهایی که بر ابر ارقام و اطلاعات موجود طلایی ترین سالهای کشور به جهت کسب درآمدهای ارزی حاصل از محل فروش نفت بوده است. پس از روی کارآمدن دولت تدبیر و امید تمرکز دولت اول بر کنترل نرخ تورم و دوم خروج از رکود قرار گرفت در فاز اول با ایجاد انضباط مالی، شفاف سازی اعتبارات و هزینه ها و سعی در وفاداری به اقتصاد مبتنی بر علم اقتصاد نرخ تورم به رقم قابل قبول برای اقتصاد فعلی کشور ما رسید(حدود ۲۵%) اگر چه این فضای انضباطی خود موجب تشدید رکود در بازار ما گردیده اما به هر حال اقدامی مثبت و بر پایه عقل و استدلال منطقی بوده و می بایست از آن حمایت کرد در ... ادامه در صفحه ۴

۴	سخن نخست
۶	دیدگاه: نظام بانکداری غلط اساسی ترین مشکل اقتصاد کشور است
۷	بخش اقتصاد/بازرگانی/معدن
۸	معماهی تعریف توسعه یافته‌گی در خاورمیانه
۱۲	بررسی تاثیر حکمرانی خوب بر ارتباط صنعت و دانشگاه
۱۸	معدن و صنایع معدنی در کرمانشاه، گفتگو با رئیس خانه معدن کرمانشاه
۲۱	معدن و صنایع معدنی در کرمانشاه، گفتگو با رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت کرمانشاه
۲۳	معدن و صنایع معدنی در کرمانشاه، گفتگو با رئیس سازمان نظام مهندسی معدن کرمانشاه
۲۴	فرهنگ و آموزش در فضای مجازی
۲۷	تأثیر ساختار جمعیتی بر آینده اقتصاد جهان
۲۸	ضرورت توجه به اخلاق تجاری در فرآیندهای اقتصادی و بازرگانی
۳۰	چارچوب مفهومی برای سرمایه گذاری های مشترک بین المللی
۳۳	بخش بین الملل
۳۴	معرفی استان کریلا کشور عراق
۳۸	آیا ایالات متحده آفریقا می تواند شکل بگیرد؟
۴۰	اشتباهات مدیریتی نوکیا
۴۲	درس هایی که باید از برنده FedEx آموخت
۴۳	قوانین نیوتن و درس های بازاریابی
۴۴	دیدگاه: چالش اصلی بسته خروج از رکود پیوند آن با نظام بانکی است
۴۵	بخش گردشگری
۴۶	شهر و قابلیت های گردشگری آن
۴۹	سفرهایی که داعش از ما گرفت
۵۰	تمامیس شبکه گردشگری، نیاز صنعت توریسم کشور
۵۱	رویایی ترین دهکده های ساحلی ایتالیا
۵۲	گشت و گذار در سرزمین تزارها
۵۴	به دیدنی های دیده نشده کرمانشاه سفر کنید
۵۶	یونان، الگویی موفق برای احیای گردشگری
۵۷	بخش کشاورزی
۵۸	اهمیت نخود در سفره ایرانی
۶۴	مدیریت منابع آب و مقابله با خشکی در کشاورزی
۶۷	تأثیر بحران کمبود آب بر روابط ایران و عراق
۶۸	سودآوری بیشتر و اشتغالزاگی با راه اندازی صنایع استویا در استان
۷۱	فعالیت های اتاق
۷۳	دیدار فعالین اقتصادی با دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام
۷۵	دیدار با هیئت سرمایه گذاری و بازرگانی چینی
۷۶	نشست فعالان اقتصادی استان با هیئت سرمایه گذاری کردستان عراق
۷۷	سفر هیئت تحقیقاتی و مکانیزاسیون نخود ترکیه به کرمانشاه
۷۹	برگزاری سمینار آینده پژوهی در اقتصاد
۸۱	نشست هم اندیشی فعالان اقتصادی با معاون اقتصادی وزارت کشور
۸۳	کمیته حمایت از سرمایه گذاری استان با حضور رئیس کل دادگستری
۸۴	نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی
۸۶	دیدار فعالان اقتصادی استان با معاون اول رئیس جمهور
۹۱	دیدار هیئت اقتصادی-بازرگانی بابل عراق با فعالان اقتصادی کرمانشاهی

نام اتاق کرمانشاه

نشریه اتاق بازرگانی، صنایع، معدن و کشاورزی کرمانشاه
سال دهم، شماره ۴۷ چهل و چهارم، مهر ماه ۹۳
Kermanshah Chamber Of Commerce,
Industries, Mines & Agriculture

اقتصاد
بازرگانی

معماهی تعریف توسعه یافته‌کنی در خاورمیانه
بررسی تأثیر حکمرانی خوب بر ارتباط صنعت و دانشگاه
فرهنگ و آموزش در فضای مجازی
تأثیر ساختار جمعیتی بر آینده اقتصاد جهان
ضرورت توجه به اخلاق تجارتی در فرآیندهای اقتصادی و بازرگانی
چارچوب مفهومی برای سرمایه‌گذاری های مشترک بین المللی
جالش اصلی بسته خروج از رکود پیوند آن با نظام پاتکی است
نظام پاتکداری خلط اساسی ترین مشکل اقتصاد کشور است

معدن

بهترین راه برای بهبود شرایط فعلی معدن فراهم کردن فضای مناسب جذب سرمایه گذاری خارجی با
مشارکت سرمایه گذاران داخلی است
رئیس سازمان صنعت معدن و تجارت کرمانشاه
رسیدن به جایگاه اصلی در حوزه معادن استان کرمانشاه، نیازمند پایی کار آمدن بخش خصوصی،
دانشگاه‌ها، مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری است
رئیس سازمان نظام مهندسی کرمانشاه و نایب رئیس خانه معدن کرمانشاه
نظام مهندسی معادن کرمانشاه به ۷۰ تا ۸۰ درصد اهداف خود رسیده است

کشاورزی

معرفی استان کربلا کشور عراق
آیا ایالات متحده آفریقا می‌تواند شکل بگیرد؟
اشتباهات مدیریتی نوکیا
درس هایشی که باید از برنده FedEx آموخت
قوانین نیوتن و درس‌های بازاریابی

دیدار فعالین اقتصادی با دیپلم مجمع تشخیص مصلحت نظام
دیدار با هیئت سرمایه گذاری و بازرگانی چینی
نشست فعالان اقتصادی استان با هیئت سرمایه گذاری کردستان عراق
برگزاری سمینار آینده پژوهی در اقتصاد
نشست هم اندیشی فعالان اقتصادی با معاون اقتصادی وزارت کشور
نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی
دیدار فعالان اقتصادی استان با معاون اول رئیس جمهور
دیدار هیئت اقتصادی-بازرگانی بابل عراق با فعالان اقتصادی کرمانشاهی

گردشگری

شهر و قابلیت‌های گردشگری آن
سفرهایی که داعش از ما گرفت
تأسیس شبکه گردشگری، نیاز صنعت توریسم کشور
رویابی ترین دهکده‌های ساحلی ایتالیا
گشت و گذار در سرزمین تزارها
به دیدنی‌های دیده نشده کرمانشاه سفر کنید
یونان، الگویی موفق برای احیای گردشگری

- نشریه اتفاق بازرگانی کرمانشاه از عموم اعضاء،
محققان و نویسنده‌گان مقاله و نقد می‌پذیرد.
- نظرات مندرج در نشریه الزاماً نظر نشریه نیست.
- نشریه اتفاق کرمانشاه در اصلاح، تشخیص
و ویرایش مطالب آزاد است.
- مطالب ارسال شده برگردانده نمی‌شود.

آدرس: کرمانشاه، بلوار شهید یهشتی،
شماره ۵۳۵، کد پستی: ۶۷۱۵۶۶۴۵۵۱،
تلفن: ۰۸۳۳۸۲۲۸۱۳۱-۴۱-۵۱،
فکس: ۰۸۳۳۸۲۲۸۱۶۱،
پایگاه الکترونیکی: www.krccima.ir،
پست الکترونیک: info@krccim.org
krccima.ir@gmail.com

صاحب امتیاز: اتاق بازرگانی، صنایع، معدن و
کشاورزی، کرمانشاه
مدیر مسئول: کیوان کاشفی
سر دیپلم: گلایر قهرمانی
ویراستار: واحد روابط عمومی
تلفکس روابط عمومی و پذیرش آگهی:
۰۸۳۳۸۲۵۴۵۴۶
گرافیک و صفحه آرایی: گلایر قهرمانی
لیتوگرافی/چاپ/صحافی: اردی یهشت

شرایط موفقیت سیاستهای خروج غیر تورمی از رکود

سخن نخست

برای اقتصاد فعلی کشور ما رسید (حدود ۲۵%) اگرچه این فضای انضباطی خود موجب تشدید رکود در بازار ما گردیده اما به هر حال اقدامی مثبت و بر پایه عقل و استدلال منطقی بوده و می‌باشد از آن حمایت کرد در مرحله‌ی بعد شاهد تدوین بسته و سپس پیش‌نویس قانون خروج از رکود غیر تورمی توسط دولت بوده ایم مطالعه و بررسی سیاستهای دولت برای خروج از رکود نکات مختلفی را در معرض بحث قرار می‌دهد که توجه به آنان می‌تواند تا حد زیادی بر توفیق این سیاستها دلالت نماید که در این بخش به تعدادی از آنان اشاره خواهد شد.

۱. به رغم وجود نقاط ضعف و قوت در تدوین سیاستها برای اولین بار است که دولت بصورت مكتوب سیاستهای اقتصادی خود را تدوین در معرض قضاؤت و نظرخواهی کارشناسان قرار می‌دهد، اقدام مثبتی که می‌باشد در اقتصاد کشورمان نهادینه شود و با تکیه بر نظرات کارشناسی و ایجاد وفاق و همدلی گره گشای مسائل حاد امروز اقتصاد کشور باشد. بنابراین این حرکت پسندیده را می‌باشد ارج نهاد و بر استمرار آن تاکید ورزید.

۲. همانگونه که در متن بسته پیشنهادی در چندین جا تکرار شده این سیاستها کوتاه مدت و برای حداقل سالهای ۹۳ و ۹۴ است و با برنامه توسعه ششم که در دست بررسی می‌باشد، تفاوت کلی دارد. لذا می‌باشد اقداماتی اعمال گردد که بتوان در سریعترین زمان و با کمترین نیاز به تغییرهای سنگین ساختاری نرخ رشد

اکثر کارشناسان اقتصادی کشور بر این باورند که رکود حاکم بر اقتصاد کشور که از سالهای ۹۰ شروع شده و در سال ۹۱ به اوج خود رسید در چند سال اخیر بی سابقه بوده است. نرخ رشد منفی ۶/۸ درصدی، خیل عظیم بیکاران که گاه‌ها با محاسبه دانشجویانی که در آینده نزدیک به صفر بیکاران می‌پیوند به رقم ۸ میلیون نفر خواهد رسید، تعطیلی بسیاری از پرورش‌های عمرانی بزرگ و کوچک به علت کمبود منابع، تعطیلی ۵۰ درصدی واحدهای صنعتی و تولیدی و ... همگی نشان دهنده عملکرد ضعیف اقتصادی در سالهای اخیر بوده، سالهایی که برابر ارقام و اطلاعات موجود طلایی ترین سالهای کشور به جهت کسب درآمدهای ارزی حاصل از محل فروش نفت بوده است. پس از روی کارآمدن دولت تدبیر و امید تمرکز دولت اول بر کنترل نرخ تورم و دوم خروج از رکود قرار گرفت در فاز اول با ایجاد انضباط مالی، شفاف سازی اعتبارات و هزینه‌ها و سعی در وفاداری به اقتصاد مبتنی بر علم اقتصاد نرخ تورم به رقم قابل قبول

اقتصادی را مثبت و رونق را به اقتصاد کشور باز گردانید.

۳. بسیاری از نکات مورد بحث در بسته برگرفته از نظرات کارشناسان اقتصادی مجرب و فعالین اقتصادی است که فراوان در مصاحبه ها و سخنرانیها در پارلمان بخش خصوصی شنیده ایم، این امر کمک بسزایی در همراهی و هماهنگی مورد نیاز جهت اجرایی نمودن سیاستها خواهد داشت و ضریب موفقیت آن را افزایش خواهد داد.

۴. در این بسته برای اولین بار شاهدیم دولت صمیمانه به نقاط ضعف و محدودیتها و مشکلات خود اقرار نموده و به مانند یک نهاد بی طرف به قضایت فضای اقتصادی موجود و چالشهای پیش روی آن پرداخته است. این اقدام موجب اعتماد بیشتر فعالین اقتصادی و صاحب نظران به دولت و مجموعه سیاست های آن انجامیده و امید برای فعالیت بیشتر و بهبود فضای کسب و کار را زنده می کند.

۵. اما این بسته، دارای نقاط ضعفی نیز هست که به نظر نگارنده مهمترین آن عدم آمادگی بدنه ای اجرایی دولت (وزارت خانه ها، ادارات، سازمانهای استانی و ...) جهت اجرایی نمودن این سیاستهاست. همگی به خوبی می دانیم که بوروکراسی اداری حاکم بر سیستم اداری کشور به شکلی است که هر مدیر و یا مسئولی می تواند با تکیه بر قوانین حوزه خود، سدی عبور ناپذیر برای تغییرات و تحولات بسازد. فشار بی سابقه دستگاههای نظارتی در چند سال اخیر و فضای بشدت غیرشفاف اقتصادی که هر زمان خبر از فسادی در اقتصاد کشور می دهد امکان هرگونه اقدام شجاعانه را از مدیران گرفته است. خروج از رکود، نیاز به سرعت عمل، شجاعت در تصمیم گیری و ایجاد تعامل و همدلی دارد، اهدافی که با ساز و کار موجود در نهادهای ادارات ما بسیار مشکل و گاهی غیر ممکن می نماید.

۶. در بسته پیشنهادی بعضی مسائل فقط بطور کلی مطرح و از جزئیات اقدامات مورد نیاز مطلبی نمی بینیم. علی الخصوص در حوزه مالی و بانکی و مالیاتی که دست بر قضا عملکرد صحیح آن بیشترین نقش را در خروج از رکود دارد. سیستم انقباضی بانکها، عدم منابع کافی، مشخص نبودن سمت و سویی اعطاء تسهیلات، عدم توجه به واحدهای کوچک و متوسط، سیاست های سخت گیرانه ادارات امور مالیاتی و ... همگی عواملی است که می بایست جهت موفقیت طرح بزرگ ملی بدان پرداخته گردد.

۷. بهبود فضای کسب و کار یکی از مهمترین اقداماتی است که ضمن بروز رفت از حالت رکود می تواند منجر به تشویق و افزایش سطح سرمایه گذاری داخلی و خارجی در کشور گردد. برابر آمارهای موجود رتبه ایران در فضای کسب و کار به هیچ وجه رتبه مطلوبی نیست و تغییر این حالت نیازمند اصلاح بسیاری از قوانین و رویه های موجود است، تغییری که همیشه با مقاومت عجیب دستگاههای اجرایی مواجه شده و قوانین بسیار مهمی چون قانون اصل ۴۶ و قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار را بسیار کم رنگ و بلا استفاده نموده است. بنابراین تأکید و اقدام مفید در جهت قرار گرفتن در رتبه های مطلوب تر در شاخصهای موجود یکی از راهکارهای اساسی جهت خروج غیر تورمی از رکود است که متأسفانه در بسته فوق بطور شایسته بدان پرداخته نشده است.

۸. در پایان ذکر این نکته ضروری است که بسته خروج از رکود، مقدمه ایی بر تنظیم برنامه ششم اقتصادی کشور است. چنانچه این بسته در زمان مشخص شده و بخوبی اجرایی گردد می توان توسط راهکارهای مناسب در برنامه ششم، هدف گذاری لازم برای رسیدن به نرخ رشد اقتصادی مورد نیاز در ۵ سال آینده را اتخاذ نمود. در هر حال اقتصاد ایران اقتصادی قابل وزن در منطقه و جهان است که چنانچه بخوبی راهبری گردد در فاصله کوتاهی توان بالای خود را در فضای اقتصادی جهان به ظهور خواهد رساند. این امر در سایه سعی و کوشش، همدلی و همراهی و توجه ویژه به بخشهای غیر دولتی و خصوصی و کمی شجاعت می تواند محقق گردد تا در سایه آن شاهد رونق و رفاه مردم شریف و لایق میهن عزیzman باشیم.

کیوان کاشفی
رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمانشاه

دیدگاه

نظام بانکداری غلط اساسی ترین مشکل اقتصاد کشور است

نداشته باشد، بانک چاره ای ندارد جز اینکه برای جبران بستانکاری خود اموال و ملک فرد و یا بنگاه اقتصادی او را در اختیار بگیرد.

دل انگیزان با تاکید بر اینکه بانک خودش نمی خواهد صاحب این اموال و بنگاه های اقتصادی شود، تصریح کرد: بانک مجبور به انجام چنین کاری است و در چنین کشورهایی بعد از حدود ۲۰ تا ۳۰ سال بانک صاحب تمام اموال جامعه و کارخانجات می شود و هیچ ملک و کارخانه ای نیست که در ویشه بانک نباشد.

وی دلیل وجود این شرایط را نظام بانکداری غلط دانست و افزود: به مستولین ارشد کشور تذکر اکید می دهم که نظام بانکداری غلط اساسی ترین مشکل اقتصاد ما است و بانک ها چاره ای ندارد جز اینکه وارد بنگاه های اقتصادی شود.

به گفته این کارشناس هم اکنون تنها بخش خصوصی ۸۰ هزار میلیارد تومان به بانک ها بدھکار است و دولت نیز به واسطه همین سیستم بانکداری غلط به بانک ها ۱۵۰ هزار میلیارد تومان بدھی دارد که این رقم معادل تمام حجم نقدینگی و اموال موجود در جامعه است.

دل انگیزان با بیان اینکه این بدھی ها به غیر از اموالی است که بانک ها در اختیار دارند و پولی که مردم به بانک ها سپرده اند، افزود: هم اکنون میزان اموال در اختیار بانک ها ۵۰ درصد از حد مجاز بیشتر است.

این استاد دانشگاه در ادامه از وجود بانک های متعدد و شعب فراوان آنها به عنوان یک مشکل جدی یاد کرد و گفت: وقتی تعداد بانک ها زیاد است مجبورند برای رقابت تعداد شعب خود را زیاد کنند.

وی معتقد است، چون اکثر مردم از شیوه های بانکداری الکترونیکی استفاده نمی کنند شعب فیزیکی بیشتر مورد توجه قرار می گیرد. برای مثال در یک مسیر ۷۰۰ متری در شهر کرمانشاه حدود ۳۰ شعبه بانک وجود دارد که این محدوده را به یک وال استریت تبدیل کرده است.

این کارشناس مسائل اقتصادی گفت: چنین سیستم بانکداری اگر در متعادل که از عدم تعادل بودجه و مالیات رنج می برد، چون سرمایه گذاری صنعتی کمی دارد، نرخ بهره وری هر واحد سرمایه در آن بالا است و عدم تعادل در بازار از بازاری به بازار دیگر می رود، نرخ بهره ها بالا می رود.

وی با بیان اینکه در چنین اقتصادهای نرخ بهره بین ۲۰ تا ۳۶ درصد در نوسان است، تاکید کرد: این شرایط حجم بزرگی از منابع در اختیار جامعه را به تصرف بانک ها در می آورد.

عضو هیات علمی دانشگاه رازی کرمانشاه افزود: در چنین شرایطی اگر فردی یک میلیارد تومان از بانک وام بگیرد باید ۱.۳ میلیارد پس بدهد و اگر کسی چنین بهره وری نداشته باشد و توان پس دادن این سود را

مشاور اقتصادی اتاق کرمانشاه با بیان اینکه بانک ها مجبورند صاحب بنگاه های اقتصادی شوند، گفت: هم اکنون اموالی که در اختیار بانک ها قرار دارد ۵۰ درصد بیشتر از حد مجاز است.

دکتر سهراب دل انگیزان اظهار کرد: سیستم بانکداری ایران تا سال ۱۳۶۱ سیستم ریوی بود، اما در سال ۱۳۶۱ با تصویب قانون بانکداری اسلامی بانک ها موظف شدند قراردادهای بانکی و نرخ سود بین خود و مشتری را بر اساس قانون اسلامی تعین کنند.

وی با اشاره به اینکه اجرای این قانون بانکداری اسلامی بطور ۱۰۰ درصد امکان پذیر نیست، تاکید کرد: مجریانی که تا سال ها قبل بانکداری غیر اسلامی را اجرا می کردند نمی توانند به راحتی سیستم جدید را رعایت کنند.

به گفته این استاد دانشگاه البته امروز سیستم بانکداری ایران بر مبنای پهنه است، نه ربوی و میشی بر سودی است که دو طرف قبول دارند، اما در واقع این یک سیستم یک طرفه است و از سوی بانک ها ابلاغ می شود.

دل انگیزان تصریح کرد: تا زمانیکه سیستم حقوقی مشتری را نابود می کند و حق او را به صفر می رساند، فرد مجبور است یک قرارداد ترکمنچای را امضا کند و تمام اختیار خود در بخش دارایی ها و اموالش را به بانک بدهد.

این کارشناس مسائل اقتصادی گفت: چنین سیستم بانکداری اگر در کشورهای دارای اقتصاد متعادل باشد که نرخ تورم حداقل چهار درصد است، نرخ بهره وری هر واحد سرمایه دو تا سه درصد است، سرمایه گذاری ها به اوج رسیده و اقتصاد با ملاک دانش بنیان است، نمی تواند نرخ بهره بیش از حدود هفت یا هشت درصد بدهد که مجموع نرخ تورم و سود بهره وری هر واحد سرمایه است.

دل انگیزان خاطرنشان کرد: اما این سیستم بانکداری در اقتصادی غیر متعادل که از عدم تعادل بودجه و مالیات رنج می برد، چون سرمایه گذاری صنعتی کمی دارد، نرخ بهره وری هر واحد سرمایه در آن بالا است و عدم تعادل در بازار از بازاری به بازار دیگر می رود، نرخ بهره ها بالا می رود.

وی با بیان اینکه در چنین اقتصادهای نرخ بهره بین ۲۰ تا ۳۶ درصد در نوسان است، تاکید کرد: این شرایط حجم بزرگی از منابع در اختیار جامعه را به تصرف بانک ها در می آورد.

عضو هیات علمی دانشگاه رازی کرمانشاه افزود: در چنین شرایطی اگر فردی یک میلیارد تومان از بانک وام بگیرد باید ۱.۳ میلیارد پس بدهد و اگر کسی چنین بهره وری نداشته باشد و توان پس دادن این سود را

اقتصاد/بازرگانی/معدن

معماه تعریف توسعه یافته‌گی در خاورمیانه

تحلیلی بر اساس چرخه های شایستگی و فساد بر جمله تاریخی شیخ جمال الدین اسدآبادی

بررسی تاثیر حکمرانی خوب بر ارتباط صنعت و دانشگاه

معدن و صنایع معدنی در کرمانشاه

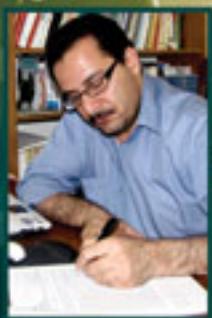
گفتگو با مسئولین بخش معدن در استان

فرهنگ و آموزش در فضای مجازی

تاثیر ساختار جمعیتی بر آینده اقتصاد جهان

ضرورت توجه به اخلاق تجاری در فرآیندهای اقتصادی و بازرگانی

چهارچوب مفهومی برای سرمایه گذاری های مشترک بین المللی

دکتر سهراب دل انگیزان
عضو هیئت علمی دانشگاه رازی
مشاور اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمانشاه

معمای تعریف توسعه پافتگی در خاورمیانه

تحلیلی بر اساس چرخه‌های شایستگی و فساد بر جمله تاریخی شیخ جمال الدین اسدآبادی

(دریغا به غرب رفتم و مسلمانی ندیدم اما اسلام را دیدم)

مدخل:

سید جمال الدین اسدآبادی در یکی از آثار خود می‌گوید: دریغا به غرب رفتم و مسلمانی ندیدم اما اسلام را دیدم و در سرزمین‌های اسلامی، اسلام را ندیدم و مسلمانان را دیدم. این دریغ سید جمال ناظر بر توسعه و تنظیم مناسیات شهروندان است. چرا غرب بی‌آنکه اسلام یاوارد دستورات احسنه اسلامی را بکار می‌گیرد و توسعه می‌یابد اما مسلمانان بیش از هزاران سال است در چرخه معیوب عقب ماندگی/ ناامنی/ استبداد زندگی می‌کنند؟

مثبت را در سطح فردی و اجتماعی معرفی و ترویج کرده‌اند. مؤمن به عنوان الگوی یک مسلمان کسی است که همه ویژگی‌های اجتماعی شدن شامل اصول و قواعد زندگی اجتماعی را رعایت می‌کند. لذا در سطح اجتماعی متظار به سرمایه اجتماعی است و این رفتارها را به نمایش می‌گذارد، اخلاق فردی و اجتماعی زینت اوست و به مبادی اخلاقی مفتخر است. این یعنی مسلمان مؤمن الگویی دارد که برای علماء دانشمندان اسلامی تعریف مشخص و مبرهن دارد. لذا علمای اسلامی جامعه اسلامی را جامعه‌ای با این ویژگی‌ها می‌دانند و ایدآل و چشم انداز آنها اینگونه جامعه‌ای است.

این اصول در پیشانی برخورد اولیه با یک جامعه قابل مشاهده هستند و هنگام ورود و برخورد با شهروندان یک جامعه، در صورت رعایت یا عدم رعایت خود را به نمایش خواهد گذاشت. اصولاً راست گویی و دروغ گویی، احترام متقابل، قانون خواهی و قانون مداری، وفا به عهد، مسئولیت پذیری و مشارکت جویی اجتماعی اولین چیزهایی هستند که برای یک غریبه وقتی وارد یک منطقه جدید می‌شود، لمس خواهد شد. افراد هنگام حضور در جوامع جدید و برخورد با شهروندان آن جوامع، متوجه می‌شوند که این افراد چه رفتاری با یکدیگر دارند، چگونه روابط خود را با همدیگر مرتب و تعریف می‌کنند، چگونه در راندگی حقوق یکدیگر را رعایت می‌کنند، چگونه معامله می‌کنند، چگونه در دعوای با همدیگر و با قانون و نهادهای قانونی رفتار می‌کنند، راست گویی و تعهدپذیری اجتماعی و... را همه می‌شود در یک زندگی چند ماهه با مردم یک منطقه به راحتی متوجه شد.

سید جمال وقتی وارد دیار غرب می‌گردد، این وجهه زندگی اجتماعی

رعایت اصول و قواعد زندگی اجتماعی توسط شهروندان اگر در سطح قابل قبول و مناسبی شکل بگیرد، اصول و قواعد اخلاق اجتماعی به وقوع بپیوندد و همه شهروندان خودشان را به رعایت قانون، مقررات و اصول زندگی در کتاب یکدیگر متعهد بدانند، چهره‌ای از یک اجتماع رشد یافته، توسعه یافته و دارای ویژگی‌های مثبت و قابل اتکا نقش خواهد بست. رعایت حقوق دیگران، راست گویی، وفا به عهد، حسن رفتار با همسایگان، قانون-گرایی، قانون خواهی و قانون پذیری، مشارکت جویی، مسئولیت پذیری اجتماعی و حساس بودن نسبت به رفتارهای اجتماعی دیگران (مجموع شاخصهای تشکیل دهنده سرمایه اجتماعی) از اصولی هستند که شهروند و شهروندی بر اساس آنها تعریف می‌گردد.

دین اسلام به عنوان آخرین دین و کامل ترین دین الهی و آسمانی، به تبع همه این ویژگی‌های مثبت را در نهاد خود به صورت دقیق داشته و ارائه می‌دهد. آموزه‌های دینی که توسط متخصصان اصیل تعریف، تدوین و عرضه شده‌اند، مبتنی بر کتاب و سنت، همه‌ی این ویژگی‌های

۲. شایسته خواهی (شایسته خواهی فردی، شایسته خواهی اجتماعی)
۳. شایسته گزینی (گزینش و کلیه انتخاب‌های فرد و جامعه و فرایندهای مبتنی بر انتخاب در هر حوزه‌ای که باشد باید شایسته باشد)
۴. شایسته سalarی (مدیریت فردی و مدیریت جمعی-اجتماعی در همه حوزه‌های سیاسی، حاکمیتی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی توسط شایستگان اداره می‌شود)
- موضوع ترویج دین اسلام از جنبه‌های اجتماعی البته در حوزه تحلیل و توضیح علمای دینی است، ولی به عنوان یک نگاه کارشناسی توسعه گرا انتظار بر آن است که ترویج ویژگی‌های مثبت پیش گفته به عنوان نمادهای معرفی یک جامعه مسلمان از ناحیه متغیرهای چهار گانه شایستگی شکل بگیرند، معرفی شوند، خواسته شوند، به نمایش گذاشته شوند و استمرار یابند.
- با این توضیح ساده مشخص می‌شود هنگامی می‌توان این فرایند را دچار بحران و مشکل دید که در فرایند ترویج شایستگی مشکل ایجاد گردد.

غربیان را مشاهده می‌کند. در کنار این موضوع چون در ۱۵۰ سال پیش نحوه پوشش در غرب به شدت امروز تغییر نیافته بوده است، لذا به نوعی می‌تواند ادعا کند که به فرنگ رفتار اسلام دیدم، مسلمان ندیدم. یعنی شهروندان همه خود را به رعایت اصولی منعهد می‌دانند که ما مسلمانان به عنوان ویژگی‌های یک مسلمان مؤمن آنها را الزامی می‌دانیم. رعایت قانون، قانون خواهی عمومی، نظم پذیری اجتماعی، مشارکت اجتماعی، وفای به عهد، راست گویی و مسئولیت پذیری اجتماعی از نمادهایی هستند که تقریباً در جوامع اروپایی قابل مشاهده هستند. البته این ویژگی‌های شهروندی، اخلاق اجتماعی و فردی در همه ادیان آسمانی تغیب شده است و در همه جوامع انسانی نشانه بالندگی و فربه اجتماعی است. این است که اسلام با همه ابعاد اخلاقی اجتماعی و فردی می‌تواند و باید که در جوامع اسلامی مسلمانان را مزین به این ابعاد شخصیت اجتماعی شهروندان بداند. اینجاست که شیخ جمال الدین اسدآبادی بیان می‌کند به فرنگ رفتار اسلام دیدم، مسلمان ندیدم. یعنی آنچه اسلام تبیین و ترویج نموده است را در بین غیر مسلمانان دیده است.

اما بخش دیگر نظر ایشان این است که به کشورهای مسلمان که آمده است، مسلمان دیده است ولی اسلام ندیده است. این موضوع چندین جنبه دارد:

۱. مسلمان، نماد فردی است که اسلام

اورده است و باید به ویژگی‌های یک مؤمن از نظر علمای اسلام مزین باشد. یعنی مسلمان کسی است که همه ویژگی‌های گفته شده را داراست و این ویژگی‌ها البته آنها بی‌هستند که چهره نمایش داده شده یک مسلمان مؤمن را در جامعه بروز می‌دهند. یعنی در جامعه از خود صداقت، وفای به عهد، حسن رفتار اجتماعی، مشارکت اجتماعی، مسئولیت پذیری، نوع دوستی و... را بروز می‌دهند و هر غریبه‌ای که وارد شود در اولین برخوردها این ویژگی‌ها را خواهد دید یا حداقل باید ببیند و لمس کند.

۲. این بین معنی نیست که ادیان دیگر به این خصایص مشت اجتماعی توجه نکرده‌اند، بلکه چون علمای اسلام به این خصوصیات اجتماعی بیشتر توجه می‌کنند و حتی در برخی موارد پا را پیش تر نهاده و سیاست را عین دیانت و دیانت را عین سیاست تعریف می‌کنند، لذا انتظار بر این است که در جوامع مسلمان به این ویژگی‌ها چه در سطح مردم و چه در سطح حاکمان، بیشتر توجه شده و بیشتر در بین مسلمانان قابل مشاهده باشد. حتی بسیاری از علمای اسلامی این ویژگی را مزیت رقابتی اسلام در مقابل سایر ادیان میدانند و لذا انتظار بر این است که در جوامع اسلامی این ویژگی‌ها در عمل بیشتر قابل مشاهده باشند.

برای توضیح دقیق تر این موضوع ناچار از تعیین یک چارچوب علمی خواهیم بود. بدین منظور مفهوم مورد نظر را در چارچوب "مدل زنجیره شایستگی" تعریف کرده و برای آن ساختاری تحلیلی طراحی و عرضه می‌کنیم. این ساختار مدلی می‌تواند ما را در توضیح و تشریح شکل گیری و چگونگی آن کمک نماید و توانایی پاسخگویی به سوالات محتوایی و حتی پیش‌بینی روابط و جریانات به دست دهد:

مدل زنجیره شایستگی به صورت کلی از چهار حوزه مجزا، مکمل و البته کمی همپوشان تشکیل می‌شود:

۱. شایسته پروری (فرد شایسته، جامعه شایسته)

شبکه جویانی شایستگی از شایسته پروری شروع می‌گردد. پیامبر بزرگ اسلام (ص) در اولین حوزه‌های دعوت خویش برای اسلام آوردن و مسلمان کردن انسان‌ها، فرایند شایسته پروری را شروع کرد. در حقیقت شایسته پروری اولین قدم و مهمترین قدم است. انتظار داشتن هیچ نماد و عملکرد شایسته‌ای (غیر اجباری) از غیر شایستگان نیست. تنها شایستگان هستند که انتظار می‌رود رفتارهای شایسته‌ای از خود به نمایش بگذارند. مسلمانان واقعی در صدر اسلام که توسط الگوی پرورشی ناب پیامبر پرورده شده بودند، شایستگان واقعی بودند. پذیرشی عام و درونی و درونزا از اسلام، شایستگی را در همه ابعاد وجودی آنان پرورده بود. مرحله بعدی شایسته خواهی است. دانایی و دانش بر شایستگی، دانایی و سپس باورها را تغییر خواهد داد. وقتی باورها تغییر یافته رفتار تغییر خواهد یافت و مهمترین وجه رفتار با انتخاب‌های متفاوت فرد، در امور فردی و اجتماعی قابل مشاهده است.

شایسته خواهی و شایسته گزینی نتیجه تربیت صحیح شایستگان به عنوان مؤمنان است. مؤمن کسی است که خود شایسته است، شایسته را می‌خواهد و شایسته را می‌گزیند. این خواستن و گزیدن در همه ابعاد زندگی فردی و اجتماعی تسری دارد. فرد، بهترین‌های اقتصادی،

خانوادگی، اجتماعی و سیاسی را درخواست می‌کند و می‌خواهد. تشخیص صحیح دارد و درخواست‌های او بر اساس شایستگی است. و زمانی که در مقام انتخاب قرار گرفت در همه ابعاد زندگی فردی و اجتماعی بهترین‌ها را برمی‌گزیند. گزینش و انتخاب‌های شایسته نتیجه دانایی، باور و بیان و خواستن شایسته است. در نتیجه این فرایندها فرصت برای شایستگان بوجود می‌آید تا خود را برای مدیریت‌های اجتماعی نامزد کنند و بهترین‌های آنها برای تمثیل امور انتخاب شوند. انتخاب شایستگان البته از یک سو باعث می‌شود بهترین‌های هر حوزه در رأس قرار گیرند و با سردن مدیریت‌ها به شایستگان،

دیده شده که این نهاد به شدت نسبت به رفتار والدین در خانواده واکنش نشان داده و حتی جرم‌های بزرگی را برای والدین قائل شده که مثلاً در منزل با فرزند رفتار خشن یا غیر مرسم مداشتند. دیده شده که مدارس در مقابل دروغ گویی بچه‌ها در مدرسه آنچنان اهمیتی قائل شده اند که حتی در برخی موارد کار به معوفی والدین به پلیس کشیده شده است. رفتار انسان‌ها در هنگام کودکی و در سنین زیر ۸ سال نهادی می‌گردد و لذا آموزش و پرورش در دوره ابتدایی مهمترین وظیفه را در رقابتی کردن شایستگی در جامعه به عهده دارد. نظام آموزش و پرورش در سطوح دیپرستان و دانشگاه‌ها نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. انسان‌ها اجتماعی که نمایش دهنده ویژگی‌های جامعه‌ی بالنده و پیشوارة به نمایش خواهند گذاشت، از این ماجرا دانش و باورهای خود را بدست می‌آورند. باورهایی عمیق مبتنی بر دانش صحیح و ریشه دار.

رفتارهای صحیح اجتماعی بر اساس این دانش و باور ریشه دار شکل گرفته و به کنش‌ها و انتخاب‌های اجتماعی ختم خواهد شد. آنچه شیخ جمال می‌بیند در حقیقت کوه یخی است که تنها ۱۰ درصد نماین از آب بیرون است و مشاهده می‌گردد. و ۹۰ درصد بخش پنهان آن در زیر لایه‌های اجتماعی مخفی مانده است. وقتی انتظار بر این دارد که این نماین از جامعه در مسلمانان مشاهده شوند، علت این است که در متون اصیل اسلامی این آموزه‌ها هم بیان شده و هم مورد توجه قرار گرفته است. ولی هنگامی انتقاد می‌کند که در جامعه مسلمانان این نماین را از مسلمانان نمی‌بیند در حقیقت بیان می‌کند که این رفتارهای شایسته در جامعه مسلمانان مذکور است که آموزش داده نمی‌شود و به صورت نهادی درونی و مستقل مورد توجه قرار نگرفته است.

آنچه شیخ جمال مشاهده می‌کند البته حلقه آخر زنجیره شایستگی نیز بوده است. آیا شایستگان واقعی در طول تاریخ ۵۰۰ سال اخیر، جوامع مسلمانان را مدیریت کرده‌اند؟ آیا فرایند شایسته خواهی و شایسته گزینی فروکش کرده در بی‌افول شایسته پروری، فرصت را برای مدیریت ناشایسته‌ها بر جوامع مسلمان در ۵۰۰ سال اخیر بوجود نیاورده است؟ وقتی ناشایستگان بر مستندهای مدیریت قرار گیرند چه اتفاقی خواهد افتاد؟ فرایندهای فساد خواهی و قدرت مبتنی بر فساد را جایگزین فرایندهای سالم و کارآمد و شفاف خواهند کرد. اگر بتوانند از قدرت به عنوان اصلی ترین عامل پوشش دهنده فرایندهای فساد خواهی و فاسد پروری استفاده می‌کنند. باید توجه نمود که وقتی مجموعه به سمت فساد سالاری حرکت کرد و فاسدان بر مستندهای مدیریتی سوار شدند چرخه شایستگی دقیقاً معکوس شده و به

استمرار زنجیره شایستگی ممکن شده و تداوم این فرایند شکل خواهد گرفت.

اگر زنجیره شایستگی را شامل چهار حلقه بدانیم، چند نکته این زنجیره را تهدید خواهد کرد. اول وجود حلقه مفقود در این چرخه، دوم وجود حلقه بحرانی و معیوب در این حلقه.

نخست: وجود حلقه مفقود

اگر حلقه مفقود وجود داشته باشد زنجیره معیوب و ناقص خواهد شد. مهم این است که کدام حلقه مفقود است. اگر حلقه مفقود حلقه اول باشد، موضوع بسیار جدی است. یعنی اگر حلقه شایسته پروری حذف گردد، فرایند تولید شهروندان شایسته با مشکل مواجه خواهد شد و حتماً بدون شک چرخه شایستگی به سمت نابودی حرکت خواهد کرد. حلقه‌های بعدی نیز مهم هستند، ولی مهمترین حلقه، حلقه اول یعنی شایسته پروری است. حلقه دوم و سوم به عنوان حلقه‌های مهم، اهمیت بالایی دارند. اگر شایسته خواهی وجود نداشته باشد، نمی‌توان شایستگی را در ظاهر و چهره اجتماعی مشاهده کرد، ولی با وجود حلقه شایسته پروری می‌توان انتظار داشت که در بلند مدت و با استمرار رفتار شایسته پروری فرایند به صورت درونزا خودش حلقه شایسته خواهی را تولید کند ولی اگر حلقه اول نباشد، شایسته خواهی نیز رفته کاهش یافته حذف خواهد شد. حلقه شایسته گزینی به شدت به وجود حلقه‌های قبلی وابسته است. اگر شایسته پروری و شایسته خواهی وجود نداشته باشد، نمی‌توان انتظار داشت شایسته گزینی شکل بگیرد و استمرار یابد. هرچند آزمون خطای اجتماعی نیز برای گزینشگران متفاوت وجود داشته باشد، باز این فرایند نمی‌تواند به صورت کامل سطح قابل اعتمادی را تشکیل دهد که بتوان برای شایسته سalarی به آن اتنا کرد.

حلقه آخر شایسته سalarی است. این حلقه نیز بسیار مهم است. به صورت منطقی باید حلقه شایسته سalarی بعد از شکل گیری دقیق و به ترتیب سه حلقه قبلی شکل گرفته باشد و استمرار زنجیره شایستگی را ممکن سازد، اما در برخی موارد اگر به صورت تصادفی نیز فرد شایسته ای در مهمترین سطح تصمیم گیری بنشیند، می‌توان انتظار داشت با قدرتی که از سیستم اجتماعی به وی بخشیده می‌شود، بتواند حلقه شایسته پروری را شکل داده و در بلند مدت کل زنجیره را مجدد شکل بدهد.

پس دو حلقه شایسته پروری و شایسته سalarی حلقه‌های اصلی هستند و حلقه‌های شایسته خواهی و شایسته گزینی حلقه‌های درونزا و کم اهمیت تر هستند.

البته مهمترین حلقه همان حلقه اول یعنی حلقه شایسته پروری است. این حلقه اگر چه تحت تأثیر حلقه شایسته سalarی قرار خواهد گرفت، ولی اگر از پائین ترین سطح اجتماعی نیز شکل بگیرد و تداوم داشته باشد، می‌تواند در بلند مدت های بزرگ به نتایج اصلاح اجتماعی ختم گردد. اینجاست که نهاد آموزش و پرورش مهمترین نهاد اجتماعی محسوب می‌گردد. جوامع غربی بیشترین دقیقت را در نهاد آموزش و پرورش خود دارند. در مواردی

آموزش و پرورش در دوره ابتدایی مهمترین وظیفه را در رقابتی کردن شایستگی در جامعه به عهده دارد. اینسان‌ها اجتماعی که نمایش دهنده ویژگی‌های جامعه‌ی بالنده و پیشوارة به نمایش خواهند گذاشت، از این ماجرا دانش و باورهای خود را بدست می‌آورند. باورهایی عمیق مبتنی بر دانش صحیح و ریشه دار.

جدید شکل گرفته حفظ کنند. این غیر ممکن است. توسعه نمادین اقتصادی و تجاری و افزایش سطح تجارت و ارتباطات تجاری، نیاز به توسعه ارتباطات اجتماعی دارد. نیاز به تغییر بسیاری از باورها دارد. نیاز به کنار گذاردن روابط مراد و مریدی دارد. در فضای توسعه اقتصادی که غرب پیشگام آن بوده تقریباً هیچ چیز مقدسی وجود ندارد، در حالی که هنوز در خاورمیانه، ملت‌ها می‌خواهند باورهای فرهنگی خود را به عنوان مقدسات حفظ کنند. لذا دچار یک سردرگمی توسعه شده‌اند. گامی به سوی توسعه از نوع غربی می‌روند و گامی به داشته‌های قبلی خود باز می‌گردند. شاید بهترین عقل کلی که این تناقض را حل کند همان تاریخ باشد. به هر حال تعریف توسعه در برنامه‌های توسعه به گونه‌ای که مردم و حاکمان، یکسان در مورد آن بیندیشند و بخواهند، بزرگترین تهدید توسعه در خاورمیانه است. این که چگونه می‌توان این تهدید را به فرصت تبدیل کرد به نظر بسیار سوال سختی است.

مردم تقریباً می‌دانند از توسعه چه می‌خواهند. این حاکمان هستند که دچار تردید در آنجه می‌بینند و آنجه باور دارند هستند. تغییر سریع گروه‌های حاکمان در کشورهای خاورمیانه و انتخاب رویه‌های مختلف و در بسیاری اوقات متناقض توسط این گروه‌های حاکمان،

تخصیص منابع را به بدترین نوع خود هدایت کرده و می‌کند. افراط و تغییر در تعریف هدف‌های توسعه و در مقابل آن شیفتگی و نفرت نسبت به توسعه اقتصادی از نوع غربی مشاهده عام رفتار کشورهای خاورمیانه در ۶۰ سال اخیر بوده است.

به نظر می‌رسد تنها افزایش سطح تجارت اجتماعی و انتخابی مردم بتواند با یک فرایند آزمون و خطای پرهزینه، این رفتار را با سرعتی بسیار کند به سمت بهبود هدایت کند. حال هر عنصری بتواند فرایند مستند سازی و انتشار و نهادی کردن این تجارت مثبت را ممکن سازد، در این راستا معتبر و مفید خواهد بود. به نظر می‌رسد حرکت مطمئن‌تر به سمت و سوی خطای کمتر، تغییر رفتار حاکمان به سمت و سوی توجه به زنجیره گسترده شایستگی باشد.

آنچه شیخ جمال از آن می‌نالد و نمی‌تواند به صورت علنی بیان کند، وجود چرخه ناسالم فساد است. که حتی ایشان از آنجا که تحمل و حوصله شروع کردن اصلاحات اجتماعی را از لایه‌های زیرین جامعه ندارد، برای چه کردن این چرخه معیوب اجتماعی تصمیم می‌گیرد تا برنامه سرنگونی ناصرالدین شاه را بکشد و در یک برنامه مردود ترور، خود نیز متأسفانه وارد چرخه غلط دیگری شود تا شاید از یک جا جلوی این چرخه فساد را بگیرد.

چرخه فساد تبدیل می‌گردد. چرخه فساد از حلقه فاسد پروری، فساد خواهی، فاسد گزینی و فاسد سالاری تشکیل شده است. این حلقه‌ها نیز به صورت خودکار عملکرد و از درون جامعه را تهی خواهند کرد. آنجه قابل مشاهده خواهد بود البته ظاهری آرایش شده خواهد بود. چون حتی فاسدان نیز تمایل دارند که به خصوصیات مثبت اخلاقی و سلامت، شهره شوند و حاضرند بخش بزرگی از منابع مالی و البته قدرت خود را در خدمت این جنبه‌های نمایشی قرار دهند. در این شرایط است که مشاهده می‌گردد که در خاور میانه حکومت‌های فاسد برای نشان دادن ظاهری متمدن از جوامع خویش حاضرند منابع مالی بزرگی را هزینه کنند و البته در پس این حوزه، بزرگترین فشارهای امنیتی را با استفاده از قدرت بی‌حد و مرز لحاظ خواهند کرد.

آنچه شیخ جمال از آن می‌نالد و نمی‌تواند به صورت علنی بیان کند، وجود چرخه ناسالم فساد است. که حتی ایشان از آنجا که تحمل و حوصله شروع کردن اصلاحات اجتماعی را از لایه‌های زیرین جامعه ندارد، برای چه کردن این چرخه معیوب اجتماعی تصمیم می‌گیرد تا برنامه سرنگونی ناصرالدین شاه را بکشد و در یک برنامه مردود ترور، خود نیز متأسفانه وارد چرخه غلط دیگری شود تا شاید از یک جا جلوی این چرخه فساد را بگیرد.

مهمنترین تهدیداتی که برنامه‌های توسعه‌ای مردمان خاورمیانه را تهدید می‌کند چیست. و چگونه باید این تهدیدات را به فرصت تبدیل کند؟

در خاور میانه متأسفانه یک شکاف عمیق بین خواست مردم و رفتار حاکمان وجود دارد. حاکمان از بهترین و شایسته ترین گروههای اجتماعی انتخاب نمی‌شوند. دموکراسی در خاورمیانه کارکرد اصلی خود را ندارد. انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان هیچ یک ضوابط و قواعدی که بناگذارندگان روش دموکراسی برای آن در نظر گرفته‌اند را ندارند. لذا نه انتخاب شوندگان بهترین‌ها و یا حداقل نزدیکترین‌ها به خواست اکثریت خواهند بود و نه انتخاب کنندگان توانایی لازم برای تحقق این انتخاب شایستگان را دارند. این موضوع باعث شده تا هدف‌ها و رسالت توسعه در بین لایه‌های اجتماعی و حاکمان به صورت صحیحی و یا حداقل مشابهی تعریف نشوند. لذا اصالات اصل توسعه خواهی اجتماعی و حکومتی در خاورمیانه دچار بحران تعریف توسعه است. برنامه‌های توسعه هنوز توانسته اند دقیقاً برای حاکمان و مردم بگویند که چه دستاوردهای خواهند داشت. انتظارات از برنامه‌های توسعه از یک سو رفاه خواهانه و افزایش گسترده نمادهای ظاهری توسعه از جنس ساختمان و خیابان و اتوبان و اتوبیل و مسافت با هوایپما تعریف می‌شوند؛ از سوی دیگر مردم و حاکمان هنوز تمایل دارند همان رفتارهای سنتی خود را در فضای

بررسی تاثیر حکمرانی خوب بر ارتباط صنعت و دانشگاه

دکتری اقتصاد بین الملل
قسمت دوم و آخر

دولت کوچک یا توسعه بازار محور و محدود کردن نقش دولت در اقتصاد بودند. از دهه ۱۹۹۰ آنده‌ی توین دولت موافق بازار یا نظریه حکمرانی خوب مطرح شد. این نظریه دولت و بازار را مکمل هم دید و تعامل این دو نهاد را برای توسعه اقتصادی اجتناب ناپذیر معرفی کرد. به موجب نظریه حکمرانی خوب، فرآیند توسعه اقتصادی تحت تأثیر عملکرد سه نهاد بزرگ و نحوهٔ تعامل آنها قرار دارد؛ دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی. دولت باید در زمینهٔ همچون حمایت از حقوق شهروندان آسیب پذیر، حفظ محیط زیست، حفظ ثبات اقتصاد کلان، حفظ استانداردهای پهداشت و ایمنی عمومی، سوق دادن منابع به سمت ارائه خدمات اساسی مورد نیاز جامعه، ایجاد زیرساخت‌ها و حفظ امنیت و نظم اجتماعی، فعالیت نماید. بنابراین نقش دولت در حکمرانی خوب مستلزم توجه به ارزش‌های بخش عمومی همچون برابری و پاسخ‌گویی در کنار ارزش کارایی می‌باشد. جامعه مدنی نقشی بسیار مهم در حمایت از حقوق شهروندان دارد و بیانگر بخشی از جامعه است که شهروندان را با حوزهٔ عمومی و دولت پیوند می‌دهد، به عبارتی وجه سیاسی جامعه است. سازمان‌های جامعه مدنی مشارکت مردم در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی را کمالیزه کرده و آنها را از طریق سازماندهی در گروه‌های قدرتمند برای تأثیرگذاری بر فرآیند خط مشی گذاری تقویت می‌کند و همچنین فرصت‌هایی برای افراد جامعه فراهم می‌آورند تا ظرفیت‌هایشان را توسعه داده و استانداردهای زندگی‌شان را بهبود بخشنده. بخش خصوصی به عنوان عامل تولید در تقویت سرمایه گذاری‌ها و رشد تولید ناخالص ملی به منظور افزایش درآمد سرانه و پویایی اقتصاد و بازار و ایجاد رفاه نسبی یکی از بخش‌های مهم در تسهیل حکمرانی خوب است. (علیزاده و عرب، ۱۳۸۷)

۱-۴ ارزیابی شاخص‌های حکمرانی خوب در ایران و کشورهای منتخب در این بخش، جهت تحلیل نظری و وضعیت حکمرانی کشورهای مختلف، شش شاخص اساسی حکمرانی خوب ارایه شده توسط بانک جهانی مورد توجه قرار می‌گیرد. (پاسخ گویی، ثبات سیاسی، کارایی دولت، کیفیت قانون گذاری، حاکمیت قانون و کنترل) آمار و اطلاعات لازم برای این مطالعه از منابع معتبر آماری نظیر گزارش‌های توسعه انسانی منتشر شده توسط سازمان ملل متحد و داده‌های بانک جهانی (WGI)، به دست آمده است. شاخص‌های حکمرانی خوب به صورت رتبه‌بندی شده از ۰ (بدترین حالت) و ۱۰۰ (بهترین حالت) مورد بررسی قرار می‌گیرد. این شاخصها عبارتند از:

(۱) شاخص حق اظهار نظر و پاسخگویی این شاخص بیانگر میزان آزادی بیان، آزادی احزاب و تشکل‌ها و اجتماعات، و آزادی رسانه‌های جمعی است. آزادی شهروندان برای اظهارنظر و پاسخگویی دولتمردان به چهار روش میتواند بر توسعه اقتصاددانان بوده است. پس از این دوره اقتصاددانان خواهان کاهش

فرآیندهای تولید دانش، توزیع دانش، انتقال و کاربرد آن چهار فرآیند اساسی در اقتصادهای مبتنی بر دانش هستند. چالش‌های ایران در زمینه اقتصاد دانش محور دو نوع است: نوع اول مربوط به پایین بودن اندازه مطلق شاخصهای اقتصاد دانش محور در ایران و نوع دوم: ناهمانگی و عدم توازن این شاخصها مربوط می‌شود. با توجه به اینکه در اقتصاد دانش محور دانش و اطلاعات، نقش اساسی و پایه‌ای در رشد و ایجاد ارزش افزوده دارند، توجه به ارتقای سطح دانش داخلی در جهت توسعه اقتصادی مبتنی بر دانش الزامی است. با توجه به عدم توازن در زیر بخش‌های اقتصاد دانش محور در ایران، برنامه توسعه مبتنی بر دانش دولت و ایجاد توازن در متغیرهای اقتصاد دانش محور باید در اولویت باشد. توجه به ارتقای سطح و کیفیت قوانین و مقررات، کاهش موانع تعریفهای و غیر تعریفهای ای، افزایش کیفیت نظم و ترتیب و توجه به سرانه پرداخت و دریافت حق امتیاز و حق اختراع جهت افزایش انگیزه اختراعات درکشور از جمله اولویتهای دیگر ارتقای شاخصهای اقتصاد دانش محور در کشور است. (عمادزاده و شهنازی؛ ۱۳۸۶)

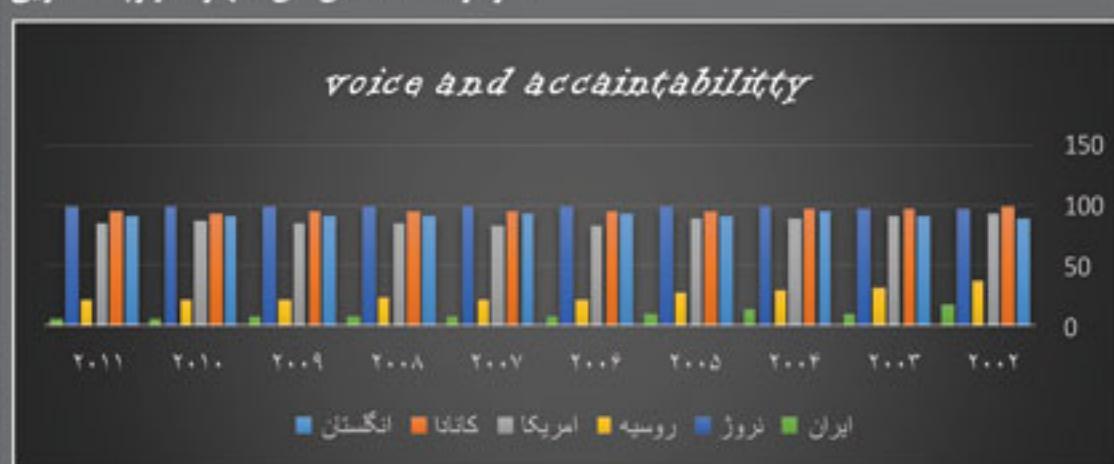
۴- حکمرانی خوب یکی از زوایا و ابعاد مهم آنده‌ی حکمرانی خوب، بعد اقتصادی آن است. حکمرانی خوب از ضرورت‌های اجتناب ناپذیر بهبود فضای کسب و کار و در تیجه رشد و توسعه اقتصادی است. رشد اقتصادی بدون برخورداری از حکمرانی صحیح در سطح کلان و تعامل بخش‌های دولتی و خصوصی، به توسعه انسانی نمی‌انجامد. بانک جهانی حکمرانی را به عنوان سنت و نهادهایی تعریف می‌کند که توسط آنها قدرت به منظور مصلحت عمومی در یک کشور اعمال می‌شود و مشتمل بر سه مؤلفه می‌باشد: الف: ظرفیت و توانایی دولت برای اداره کارآمد منابع و اجرای سیاست‌های درست مؤلفه ای است که دو شاخص اثر بخش دولت و کیفیت قوانین و مقررات را در بر می‌گیرد. ب: فرایندی که از طریق آن صاحبان قدرت انتخاب، نظارت و تعویض می‌شوند که دو شاخص حق اظهار نظر و پاسخ گویی و همین طور ثبات سیاسی ذیل این مؤلفه قرار می‌گیرند. ج: احترام شهروندان و دولت به نهادهایی که تعاملات اجتماعی و اقتصادی میان آنها را اداره می‌کنند نیز مؤلفه دیگری است که شاخص حاکمیت قانون و شاخص کنترل فساد را شامل می‌شود. (سرداری، ۱۳۹۱)

در طول مراحل تاریخی اقتصاد، میزان و توجه مداخله دولت در حوزه‌های مختلف مورد بحث بوده است. تا قبل از جنگ جهانی دوم و نظریات جان کینر، بر عدم مداخله دولت در امور اقتصادی تاکید می‌شد. بعد از اتمام جنگ و با آغاز شدن بحث اقتصاد توسعه مقارن با بازسازی ویرانی‌های جنگ، تا دهه ۱۹۷۰ دولت بزرگ یا توسعه دولت محور مورد توجه اقتصاددانان بوده است. پس از این دوره اقتصاددانان خواهان کاهش

جدول ۱ - شاخص حق اظهار نظر و پاسخگویی

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
انگلستان	90	92	95	92	94	93	92	92	92	92
کانادا	98.56	97.6	96.63	94.71	95.67	94.71	95.19	95.26	93.84	94.84
امريكا	93	92	89	90	84	84	86	86	87	86
روسه	37.5	30.77	30.29	27.88	21.63	21.63	23.03	21.8	21.8	22.84
نروژ	97.6	96.63	98.56	98.08	98.56	99.52	99.52	98.58	99.53	99.53
ایران	17.79	10.1	14.42	10.1	8.17	7.69	7.69	7.11	6.64	6.57

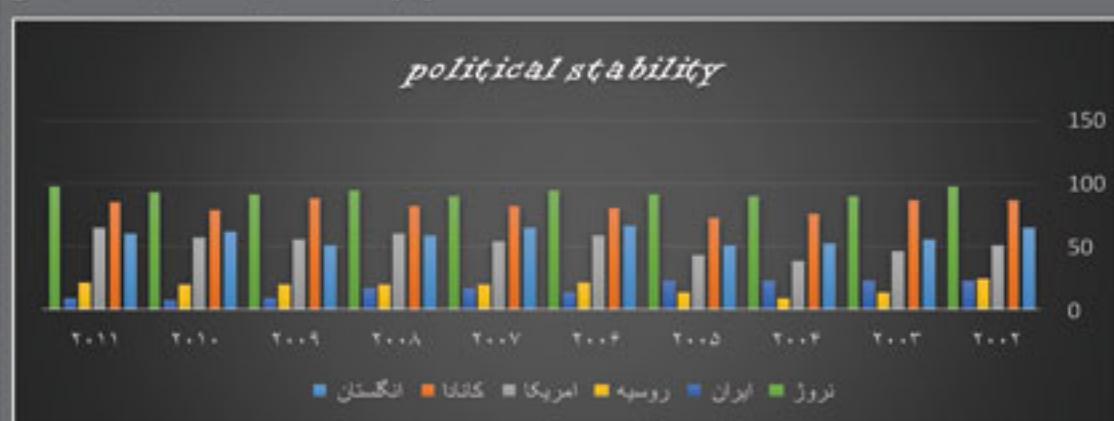
نمودار ۱ - شاخص حق اظهار نظر و پاسخگویی

جدول ۲ - شاخص شاخص ثبات سیاسی

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
انگلستان	65	55	53	51	66	64	59	50	61	60
کانادا	87	86	76	72	81	82	82	88	79	85
امريكا	50	46	38	43	59	54	60	56	57	64
روسه	24	24	8	13	21	19	20	19	19	21
ایران	23	23	22	23	14	16	16	9	7	8
نروژ	98	90	89	92	94	89	95	92	93	97

نمودار ۲ - شاخص شاخص ثبات سیاسی

کلامد عبارتند از: ساختارهای مناسب، درست اندازه و با حقوق مکفی-پاسخگو، حرفه‌ای و عاری از فساد-مستقل، مسؤولیت پذیر و نماینده. (سامتی و همکاران ۱۳۹۰)

در بین کشورهای مورد بررسی کانادا به لحاظ شاخص اثر بخشی دولت دارای رتبه‌ی اول می‌باشد. این مساله نشان دهنده‌ی این حقیقت می‌باشد که کشور کانادا در مقایسه با سایر کشورها دارای کیفیت خدمات عمومی و خدمات شهروندی بالاتری است. رتبه‌ی ایران در این شاخص نسبت به

اقتصادی مؤثر واقع شود: بهبود عملکرد دولت از طریق افزایش آگاهی مردم، آزادی بیان، آزادی احزاب و تشکل‌ها و اجتماعات و آزادی رسانه‌های جمعی. (سامتی و همکاران ۱۳۹۰)

با توجه به جدول (۱) و نمودار (۱)، مشاهده می‌شود که بالاترین نمره‌ی این شاخص در کشورهای مورد بررسی مربوط به کشور نروژ و کانادا می‌باشد. وضعیت ایران در این شاخص در مقایسه با کشورهای منتخب بسیار نامناسب می‌باشد و نیز در طول زمان شاهد بدتر شدن وضعیت این شاخص هستیم. بنابراین برای بهبود این شاخص می‌بایست تمهیمات لازم از طرف دولتمردان اندیشیده شود. افزایش شفافیت و آزادی رسانه‌های جمعی به گونه‌ای که شهروندان و رسانه‌ها بتوانند آزادانه اظهار نظر کنند و نیز پاسخگو بودن دولت در بهبود این شاخص بسیار مؤثر می‌باشد.

(۲) شاخص ثبات سیاسی

این شاخص بیانگر آن است که چه میزان احتمال دارد یک حکومت و نظام سیاسی از راههای غیرقانونی یا ابزارهای خشونت آمیز در معرض بی‌ثباتی و سرنگونی و براندازی باشد. در اینجا عواملی همچون تروریسم و خشونتهای سیاسی مدنظر هستند (نادری ۱۳۹۰). ثبات سیاسی از دو طریق بر توسعه اقتصادی اثرگذار می‌باشد. الف: افزایش سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی ثبات سیاسی با کاهش هزینه ریسک سرمایه‌گذاری، موجب افزایش سرمایه‌گذاری و توسعه اقتصادی می‌شود و ب: جلوگیری از فرار مغزها: با توجه به سریعهای تکنولوژی فرار سرمایه‌ها و مغزها متوقف می‌شود. (سعیدی، ۱۳۸۶)

با توجه به نمودار (۲) و جدول (۲) مقدار این شاخص برای کشور نروژ نسبت به کشورهای دیگر بالاتر می‌باشد؛ همچنان مشاهده می‌شود که رتبه‌ی ایران از سال ۲۰۰۲ به طور مستمر رو به کاهش بوده است.

(۳) شاخص اثربخشی دولت

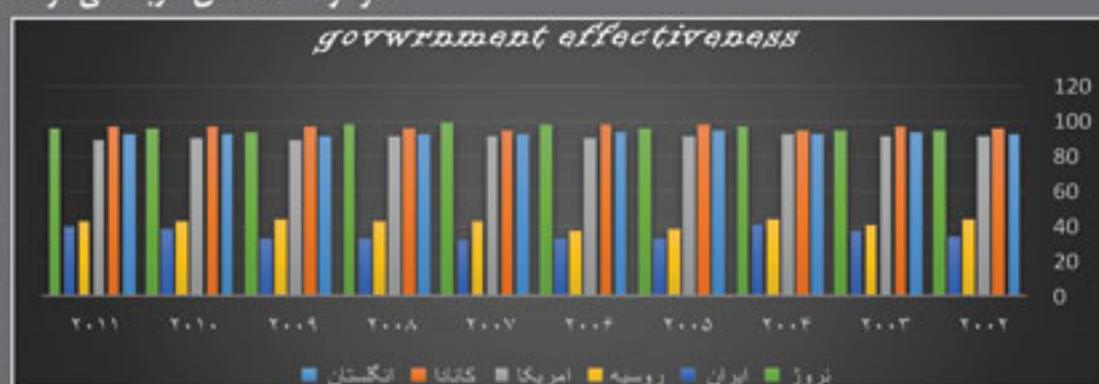
در این شاخص، کیفیت خدمات عمومی، خدمات شهروندی و میزان استقلال آنها از فشارهای سیاسی مدنظر است. کارایی دولت مستلزم وجود دستگاه اداری کارآمد و بهینه در کشور است شاخصه‌های دستگاه اداری

جدول ۲ - شاخص اثربخشی دولت

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
انگلستان	93	94	93	95	94	93	93	91	92	92
کانادا	96	97	95	98	98	95	96	97	97	97
امريكا	91	91	92	91	90	91	91	89	90	89
روسیه	44	40	44	38	37	42	43	44	42	42
ایران	34	37	40	32	33	31	33	33	38	39
نروژ	95	95	97	96	98	99	98	94	96	96

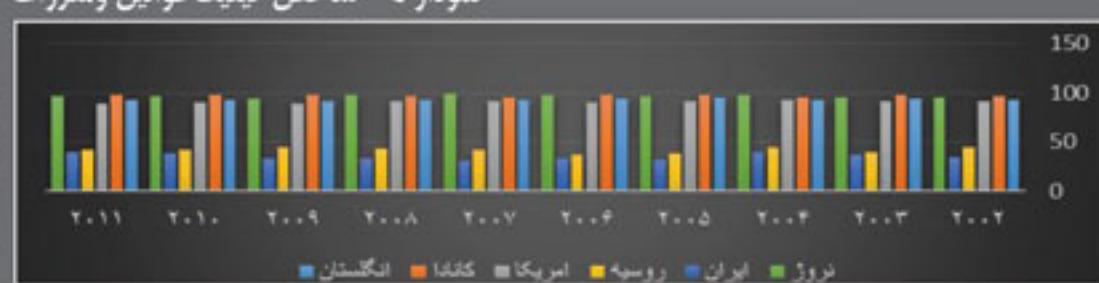
نمودار ۳ - شاخص اثربخشی دولت

جدول ۴ - شاخص کیفیت قوانین و مقررات

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
انگلستان	97	96	97	97	99	99	98	95	97	94
کانادا	93	92	94	94	93	94	95	96	96	96
امريكا	94	93	93	96	96	92	93	91	91	92
روسیه	43	48	50	50	37	42	38	39	40	39
نروژ	86	88	91	91	87	88	91	91	92	91
ایران	8	11	9	11	6	4	8	8	3	8

نمودار ۴ - شاخص کیفیت قوانین و مقررات

جدول ۵- شاخص حاکمیت قانون

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
انگلستان	94	94	93	92	95	93	93	94	95	92
کانادا	94.74	94.74	94.26	93.78	96.17	96.17	95.67	96.68	96.68	94.84
امريكا	93	92	91	91	91	92	92	91	91	91
روسیه	23.92	20.1	19.14	20.1	10.14	16.75	19.71	24.64	26.07	25.35
نروژ	92.86	97.61	100	98.56	99.52	99.04	100	98.1	99.05	98.12
ایران	29.19	31.1	33.49	28.23	22.97	20.57	21.15	19.91	19.91	20.19

نمودار ۵- شاخص حاکمیت قانون

دو شاخص قبلی بهتر می باشد؛ ولی باز هم فاصله‌ی قابل توجهی نسبت به کشورهای دیگر دارد.

(۴) شاخص کیفیت قوانین و مقررات تنظیم قوانین اختلال زا مانند کنترل قیمت‌ها، ایجاد موائع غیراصولی و دست و پاگیر در صادرات وواردات، محدودیتهای زاید در بازار سهام، محدودیتهای تأسیس یک بنگاه اقتصادی جدید، مقررات دست و پاگیر برای تبدیل ارز و موارد مشابه که هر یک به عنوان مانع برای توسعه اقتصادی مطرح هستند. قانونگذاری دولت زمانی یک فرآیند اصلاح نهادی قلمداد میشود که دارای سه ویژگی زیر باشد: شفاف سازی، برابر سازی فرصت‌ها و به هنگام سازی نظام حقوقی (رنانی، ۱۳۸۳).

با توجه به آمارهای مربوط به کشور ایران، می‌توان به جرأت بیان کرد که مقررات دست و پاگیر به شکل الزامات اداری، حقوقی و قانونی وجود دارند که بسیار دست و پاگیر، زمان بر و پر هزینه هستند. بنابراین نتیجه یک چنین حالتی آن است که دولت در ارائه خدمات و مجوزهای که به موقع و کم هزینه باشد، ناتوان است. به این ترتیب دریافت حق الامتیاز و مجوزها، بسترساز فساد و سوءاستفاده مالی خواهد شد. با توجه به نمودار و جدول (۴) مشاهده می شود که از سال ۲۰۰۵ مقدار این شاخص برای ایران مرتب حالت نزولی داشته است. نکته‌ی دیگر اینکه تفاوت این شاخص در ایران نسبت به کشورهای بررسی شده بسیار فاحش می باشد.

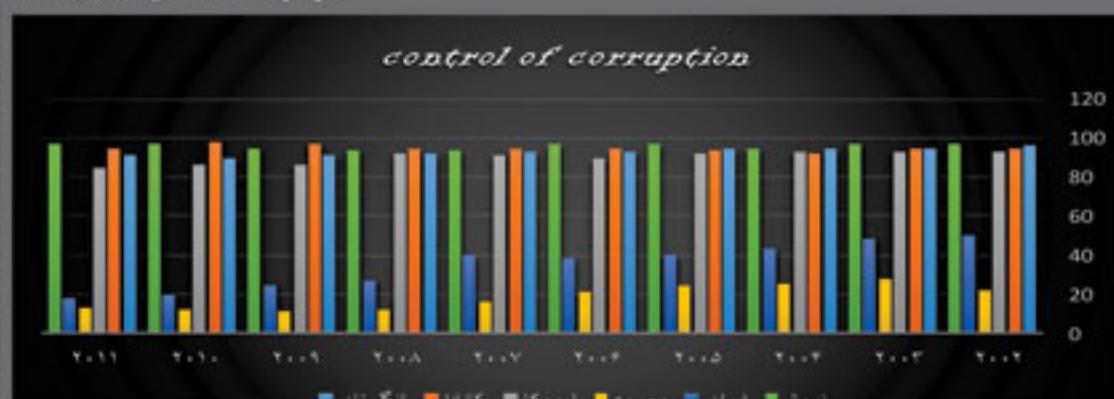
(۵) شاخص حاکمیت قانون میزان قوانین واقعی در یک جامعه و اطمینان به اجرای آنها با این شاخص ارزیابی می‌شود. در این شاخص به ویژه کیفیت اجرای قراردادها، عملکرد پلیس و محاکم قضایی، همچنین میزان احتمال جرم و خشونت در یک جامعه مدنظر است. کمالهای اثر گذاری حاکمیت قانون بر توسعه عبارتند از: حمایت از حقوق مالکیت و حسن اجرای قراردادها همچنین توسعه بازارها کارآفرینی. (سامتی و همکاران ۱۳۹۰)

کشور ایران با توجه به جدول و نمودار ۶ تا سال ۲۰۰۹ در مقایسه با کشور روسیه، رتبه‌ی بالاتری داشته است. به طور متوسط بالاترین رتبه در این شاخص نسبت به کشورهای

جدول ۶- شاخص کنترل فساد

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
الکلستان	96	95	95	95	93	93	92	91	90	91
کانادا	95	95	92	94	95	95	95	97	93	95
امريكا	93	93	93	92	90	91	92	86	86	85
روسيه	28	28	25	24	21	16	22	11	12	23
ايران	50	48	43	40	38	40	27	24	19	18
تزویر	97	97	95	97	97	94	94	95	97	97

نمودار ۶- شاخص کنترل فساد

شاخص‌های شاخص حکمرانی خوب کشورهای مبتنی بر اقتصاد دانش محور و ایران

جمهوری اسلامی ایران	کشورهای مبتنی بر اقتصاد دانش محور
شاخص اثربخشی دولت	شاخص حاکمیت قانون
شاخص کنترل فساد	شاخص حق اظهار نظر و پاسخگویی
شاخص حاکمیت قانون	شاخص اثربخشی دولت
شاخص شاخص ثبات سیاسی	شاخص کنترل فساد
شاخص حق اظهار نظر و پاسخگویی	شاخص کیفیت قوانین و مقررات
شاخص کیفیت قوانین و مقررات	شاخص شاخص ثبات سیاسی

۵- توسعه انسانی

دو مفهوم رشد اقتصادی و توسعه اقتصادی یکسان نیستند . توسعه اقتصادی همانند رشد اقتصادی تنها شامل مفهوم کمی نمی باشد بلکه جنبه های کیفی نیز دارد. توسعه اقتصادی عبارت است از رشد همراه با افزایش ظرفیت‌های تولیدی اعم از ظرفیت‌های فیزیکی، انسانی و اجتماعی. مفهوم توسعه انسانی یک مفهوم کلی و جامع است که افراد را در مرکز تمام جنبه های فرایند توسعه قرار می دهد.

بهبود شاخص توسعه انسانی بهترین ساز و کار توانمندسازی انسانها برای دستیابی به هدف ارتقای سطح زندگی آنها است که از طریق بهره گیری از توانمندیهای انسانی حاصل می شود. ارتقای سطح کیفیت زندگی افراد یک جامعه درگرو تحول اساسی در متغیرهای اقتصادی، آموزشی و پهداشتی است. توسعه انسانی فرایند گسترش فرصت‌های انتخاب افراد برای تحصیل و آموزش، مراقبت پهداشتی، درآمد، اشتغال و غیره است شاخص توسعه انسانی، ترکیبی از میزان‌های متعادل شده امید به زندگی، سعاد، تحصیلات و تولیدسرانه ناخالص ملی می باشد. (نیسی ۱۳..)

از جمله شاخص‌های توسعه اقتصادی یا سطح توسعه یافته‌گی می توان به شاخص‌های درآمد سرانه: از تقسیم درآمد ملی یک کشور به جمعیت آن کشور بدست می آید. شاخص برابری قدرت خرید: از قیمت های جهانی برای محاسبه ی تولید ناخالص ملی و درآمد سرانه استفاده می کند. شاخص درآمد پایدار: در این شاخص هزینه‌های زیست محیطی در جریان تولید و رشد اقتصادی نیز در

منتخب متعلق به کشور کانادا می باشد

(۶) شاخص کنترل فساد

فساد به معنی استفاده از قدرت عمومی در جهت تأمین منافع شخصی یا گروهی آثار زیانباری بر رشد اقتصادی دارد. وجود فساد، جذایت های اقتصادی را برای سرمایه گذاران داخلی و خارجی کاهش داده و بنگاه های دولتی را به سمت فعالیت های غیر رسمی که عمدتاً با پرداخت کمتر مالیات به دولت همراه است، سوق می دهد. بنابراین، وجود فساد قادر است درآمد های مالیاتی دولت ها را کاهش داده و از این طریق دولتها را در اجرای وظایف خود که همانا ارائه خدمات زیربنایی و کالاهای عمومی مؤثر در فرایند تولید است، ناتوان سازد. (حمید رضا برادران، ۱۳..)

با توجه به نمودار (۶) و جدول (۶) مشاهده می شود وضعیت ایران در ارتباط با شاخص کنترل فساد در مقایسه با پنج شاخص قبل تا سال ۲۰۰۷ بهتر می باشد؛ از سال ۲۰۰۸ شاهد کاهش قابل ملاحظه ای در رتبه ای این شاخص هستیم. موسسات دولتی بوروکراتیک و پیچیده، زمینه ساز فساد هستند. پیچیدگی و کثرت روش های عملیاتی مردم را مجبور می کند در فساد مشارکت کرده و قوانین را زیر پا بگذارند. لذا برای رفع این نقص توصیه می شود روش ها و فرایندهای عملیاتی روانسازی و ساده سازی شود. در سالهای اخیر فساد به وجود آمده در دستگاه های دولتی باعث کاهش هر چه بیشتر اعتماد عمومی به خدمات دولتی شده است. مقایسه وضعیت شاخص حکمرانی خوب ایران در مقابل کشورهای توسعه یافته منتخب بیانگر ضعف جدی اقتصاد ایران در این زمینه میباشد. بنابراین باید راهکارهای اساسی برای رفع مشکل و بهبود این شاخص ها اندیشه شود. از آنجا که شاخص حکمرانی خوب بر ارتباط بین صنعت و داشکاه بسیار موثر می باشد و این مساله به بهبود شرایط کسب و کار کشور می انجامد اهمیت این شاخص را بر توسعه ی اقتصادی را می توان امری ضروری دانست.

با استناد به رتبه بندی یانک جهانی، زیر شاخصهای شاخص حکمرانی خوب کشورهای مبتنی بر اقتصاد دانش محور و ایران به تفکیک به صورت روش رو رتبه بندی می شوند: